

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

-

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö, jossa on jäseniä lähes 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat noin 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) sekä tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Esityksen mukaan hankkeessa kehitetään ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaa sääntelyä seuraavin toimin: 1) edistetään yhden luukun asiointimallia, 2) kehitetään lupamenettelyn yhteensovittamista, 3) jatketaan vihreän siirtymän etusijaa vuoden 2030 saakka, 4) ehdotetaan muutoksia YV-lakiin esimerkiksi laajentamalla yhteiskuulemismahdollisuutta sekä 5) toimeenpannaan EU-säädöksiä, sisältäen muun muassa lupaprosessien seurantaa. Laki korvaa ja yhdistää aikaisemmat lait eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta sekä ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa. Laki on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2026.

Omakotiliitto tuo lausunnossaan esille pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden näkökulmia ja kannattaa lainsäädäntöä uudistettaessa sujuvampaa, läpinäkyvää ja selkeää toimintatapaa. Kansalaisten osallistumismahdollisuuksien turvaaminen on tärkeitä.

Omakotiliitto pitää hyvänä tavoitetta vahvistaa viranomaisen ennakkollista ohjausta ja neuvontaa. Lupaprosesseihin liittyvät neuvontapalvelut ja osallistumismahdollisuudet tulee olla myös

kansalaisille helposti ymmärrettävät ja selkeät. Asukkaiden tulee saada tietoa ja apua lupaprosesseihin liittyvissä kysymyksissä ilman kohtuuttomia kustannuksia tai vaivaa.

Omakotiliitto pitää tärkeänä, että pientalo- ja vapaa-ajan asukkaille viestitään selkeästi ja ymmärrettävästi, miten esitetyt muutokset tulevat vaikuttamaan heidän kiinteistöihinsä. Esitetty muutos voi vaikuttaa omistajien mahdollisuuteen seurata ja osallistua ja on erittäin tärkeää huolehtia lupaprosessin kaikkien vaiheiden läpinäkyvyydestä yksittäisen asukkaan näkökulmasta. Kun lupamenettelyjä yhdistetään, on varmistettava, että asukkaiden oikeudet ja mahdollisuudet vaikuttaa säilyvät entisellään. Prosessien yhdistäminen ei saa heikentää ympäristön tarkastelua tai asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia.

Jos lakiesityksen mukaiset muutokset johtavat siihen, että hankkeita, kuten teollisuutta tai infrastruktuurihankkeita, voidaan toteuttaa nopeammin tai helpommin, tulee varmistaa asukkaiden mahdollisuus osallistua prosessiin, saada tietoa ja esittää huomautukset esitetyistä vaikutuksista kiinteistön arvoon ja ympäristön laatuun. Erityisesti on huomattava tilanteet, joissa hankkeet voivat heikentää asuinalueen viihtyisyyttä tai ympäristön tilaa. Omakotitalon tai vapaa-ajan asunnon omistajat saattavat olla huolissaan siitä, miten esimerkiksi ympäristöluvut ja niiden sujuvoittaminen voi vaikuttaa heidän omaisuutensa arvoon ja ympäristön laatuun. Yksityishenkilöiden omaisuudensuoja ei saa heikentyä.

Yhteiskuulemismahdollisuuden laajentaminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupahakemusten yhteiskuulemismahdollisuuden yhteydessä voi vaikuttaa omakotitalo tai vapaa-ajanasukkaisiin. Esimerkiksi jos heidän kiinteistönsä sijaitsee alueella, jossa suunnitellaan merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavia hankkeita.

Asukkaita kiinnostaa myös luonnonsuojelulain muutokset, kuten Natura 2000 -alueiden vaikutusten arviointi. On saatava selkeää tietoa, miten nämä voivat vaikuttaa asukkaisiin, jos heidän kiinteistönsä sijaitsee lähellä suojeltuja alueita, esimerkiksi rakennuslupien saamiseen. Samalla tulee varmistaa, että poikkeamien käsittely ei vaaranna alueiden suojelua.

Esityksen tavoitteena on selkiyttää ja yhdistää YVA-menettely ja lupakäsittelyä, mikä voi nopeuttaa lupaprosesseja, mutta myös asettaa uusia vaatimuksia ympäristövaikutusten huomioimisessa. Omakotiliitto pitää tärkeänä varmistaa, että ympäristövaikutusten arvioinnista ja lupamenettelyistä tiedotetaan riittävän kattavasti, selkeästi ja ajoissa kaikille asukkaille, erityisesti jos heidän kotinsa tai vapaa-ajan asuntonsa sijaitsee lähellä suunniteltuja hankkeita. Asukkaille tulee varata mahdollisuus osallistua ajoissa prosessiin ja esittää näkemyksensä.

Esitys korostaa sähköisen asioinnin kehittämistä. Tiedottamisessa ja osallisuuden varmistamisessa on huomioitava niiden kansalaisten tiedonsaantioikeus, jotka eivät ole tai eivät pysty olemaan vain digitaalisten palveluiden käyttäjiä. Esimerkiksi ikäihmisten, erityisryhmiin tai syrjäseudulla asuvilla tulee olla mahdollisuus hoitaa asioita ja osallistua myös perinteisillä menetelmillä. Sähköinen asiointi

ei saa heikentää niiden oikeuksia, joilla ei ole pääsyä tai osaamista digitaalisiin palveluihin. Osallistumisessa on oltava tarjolla vaihtoehtoisia osallistumistatapoja.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä aiheessa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander	Ari Rehnfors
toiminnanjohtaja	puheenjohtaja

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry